

[Ragnhild Andersen.]

børn. Det fremgår altså heraf, at disse børn udrustes ringere i skolemæssig henseende.

Man har spurgt: Hvem passer barnet, når moderen går ud om aftenen? Det er forskelligt. Kun 3 pct. betaler hjælp for det. Alarmerende er det, at 21 pct. angiver, at de aldrig går ud. Ærede medlemmer — man forestille sig disse kvinders liv! En femtepart af disse enlige mødre kommer aldrig ud og taler med andre mennesker — et behov, som disse kvinder især må have — fordi de ikke har midler til at betale en hjælp til at se efter børnene.

Når barnet er sygt, hvem passer det så? 22 pct. af mødrene må lade barnet passe sig selv; 16 pct. må blive hjemme fra arbejdet for at passe barnet.

En trediedel af disse mødre ønsker selv uddannelse, hvis økonomisk hjælp kan fås, hvilket siger os, at de ikke selv magter det. 40 pct. af de adspurgte er arbejdere, 20 pct. kontor- og butikspersonale, 10 pct. falder ind under rengøring og husgering, 4 pct. er erhvervsdrivende, og ca. 25 pct. har intet erhverv opgivet. Oplysningerne om deres indtægter er alarmerende, forekommer det mig. Indtægterne er fra 1949, den gennemsnitlige bruttoindkomst var da 5 300 kr. for de ugiftes vedkommende og 5 900 kr. for enkerne. 10 pct. af de ugifte havde under 3 000 kr. i bruttoindtægt, 54 pct. mellem 3 000 kr. og 6 000 kr., og så er der en gruppe på 27 pct., som ligger mellem 6 000 og 8 000 kr. Altså: 91 pct. af alle enlige mødre havde under 8 000 kr.

Disse dårlige indtægter skyldes ikke mangel på arbejdslyst. De enlige mødre viser sig at være myreflottige. 80 pct. af enkerne og 88 pct. af de øvrige enlige mødre har et hovederhverv, 5—10 pct. har et bierhverv, og det siges i betænkningen, at kun nogle få procent fik udbetalt så store beløb i kommunehjælp og særhjælp, at man kan sige, de levede væsentlig af offentlig hjælp. Men de lønnes ikke efter deres flid. Ca. 30 pct. af enkerne, 16 pct. af de fraskilte og separerede og 20 pct. af de ugifte fik intet bidrag til børnene, i næsten alle tilfældene for de forhen giftes, altså de frasepareredes og fraskiltes, vedkommende på grund af for stor indtægt. Mon ikke sådanne kendsgerninger kan gøre indtryk på den højtærede socialminister og på medlemmerne af det

høje ting: næsten en trediedel af enker og op imod en femtedel af øvrige enlige mødre var altså på dette tidspunkt forhindret i at få noget som helst bidrag udlagt af det offentlige.

Det skal erkendes, at indtægtsgrænsen i 1953 blev hævet med 900 kr., men den er senere, som jeg nævnte det i min fremsættelse, sat ned med 120 kr. i København, 100 kr. i kommunegruppe II og 90 kr. i kommunegruppe III. Der er ydermere den skævhed, at disse tre grænser ikke svarer til den forbedrede aftrapning, vi efterhånden har fået i folkeforsikringsloven for rentemodtagere. De enlige mødre i kommunegruppe III — altså landkommunerne — ligger med hensyn til indtægtsgrænsen på ca. 75 pct. i forhold til hovedstaden, medens rentemodtagernes tilsvarende procent er 82.

Hvad er nu resultatet af, at de enlige mødre ikke får bidraget udbetalt? Betænkningen giver ikke oplysning om, hvor mange børn der fjernes fra disse hjem — det kan man få oplyst gennem den kommunale statistik — den beskæftiger sig kun med de hjem, hvor børnene er hos moderen; men betænkningen giver oplysning om sundhedstilstanden hos de enlige mødre. Kun halvdelen af dem føler sig raske, 50 pct. af dem erklærer, at de ikke er raske, en sjettedel er direkte syge. Det oplyses overfor undersøgerne, at 50 pct. af enkerne er blevet behandlet for dårlige nerver, at 45 pct. af de fraskilte og de fraseparerede og 33 pct. af de ugifte ligeledes er behandlet for dårlige nerver. Det er åbenbart, at flere faktorer spiller ind her, at tabet af ægtefælle eller sorgen over personligt forlis tæller med ved sådanne nervesygdomme.

Tilbage bliver så spørgsmålet, om samfundets omsorg for og økonomiske støtte til disse enlige mødre er tilstede i fornødent omfang. Hvis den var der i fornødent omfang, ville den kunne give disse enlige mødre mulighed og bedre betingelser for at få deres helbred igen; de kunne genvinde deres kræfter og troen på sig selv og deres muligheder for børnenes forsørgelse. Men at en enlig moder, som tager fat og prøver på at tjene penge, for at hendes rede skal blive lige så lun for hendes børn som andre familiers rede, altid skal leve under den trusel, at børnepengene tages fra hende, gør naturligvis hendes tilværelse meget vanskelig.